

Beleidsplan VVE
HOPPAS Kinderopvang
2024

Voorwoord

Voor u ligt het beleidsplan Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) van HOPPAS Kinderopvang. U kunt hierin lezen hoe wij invulling geven aan onze VVE. HOPPAS heeft een duidelijke rol in de aanpak van 0-4 jarigen en de doorgaande ontwikkelingslijn van het kind.

Wanneer u kiest voor HOPPAS, komt uw kind terecht in een ongedwongen liefdevolle en huiselijke sfeer. Uw kind krijgt de kans om te ervaren, te experimenteren en te ontdekken. Wij zijn erop gericht om spelenderwijs een bijdrage te leveren aan het optimaliseren van de ontwikkelingskansen voor alle kinderen.

Het VVE programma Uk & Puk vormt de basis van het ontwikkelingsgericht werken op de groep. De organisatie heeft oog voor de wensen van de ouders, aangezien zij de basis vormen voor het kind. Uitgangspunt is dat ouders de regie hebben over de opvoeding.

Dit beleidsplan wordt jaarlijks aangepast en afgestemd met partners. Het VVE beleidsplan geeft ouders, medewerkers, onderwijskrachten en anderen inzicht in de doelstellingen en activiteiten betreffende VVE. Ook de ouderbetrokkenheid wordt benoemd in het beleid. De gemeente als subsidieverstrekker geeft mede input voor dit beleid op basis van het kader dat zij schetst.

Afdeling Pedagogiek HOPPAS

Inhoud

Inleiding	4
Werkwijze	4
Doelgroepkinderen.....	5
VVE-programma	5
Inrichting	7
Aanbieden van taal.....	7
Volgen en signaleren	8
Zorgteam	9
Nazorg op de basisschool.....	9
Ouderbeleid.....	9
Scholingsplan.....	9

Inleiding

Vanuit de gemeente worden in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) gelden beschikbaar gesteld voor voor- en vroegschoolse educatie. Het doel hiervan is om de achterstand bij deze kinderen zoveel mogelijk te beperken. De term VVE blijft leidend binnen gemeente Altena en is gelijk aan de landelijke term VE (voorschoolse educatie). In dit document wordt daarom verder over VVE gesproken.

Binnen de gemeente Altena bestaat het platform VVE. Dit platform bestaat uit een beleidsmedewerker van de gemeente Altena, locatiedirecteuren, intern begeleiders van de basisscholen, de VVE-coördinatoren van alle kindercentra uit de gemeente, JGZ en bibliotheek Altena. Jaarlijks leggen de partijen aan de Gemeente Altena verantwoording af over de inzet van de VVE gelden waarbij het vastgestelde activiteitenplan uitgangspunt is. In de verantwoording wordt beschreven: de resultaten, doelgroep bereik, dekkend aanbod van voorzieningen en de activiteiten.

VVE-programma's zijn educatieve programma's gericht op het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden beginnend in kinderdagverblijven en peutergroepen en doorlopend tot en met groep twee van de basisschool.

Doelgroepkinderen zijn kinderen waarbij sprake is van een risico op een taal- of ontwikkelingsachterstand. HOPPAS heeft de mogelijkheid om kinderen met een VVE-indicatie te begeleiden. De begeleiding heeft als doel met name kinderen met een taal-/ spraakachterstand en een sociaal-emotionele achterstand een zo'n goed mogelijke start te geven op de basisschool.

Werkwijze

Als basis voor onze VVE-werkwijze maken we gebruik van de methode 'Uk & Puk'. Deze methode ondersteunt de pedagogisch medewerkers bij het aanbieden van de activiteiten. HOPPAS vindt het belangrijk dat de pedagogisch medewerker door middel van spel de kinderen stimuleert om zichzelf te ontplooiën.

Ter bevordering van de positieve effecten op de brede ontwikkeling van het jonge kind wordt aan alle kinderen vanaf 0 jaar, die gebruik maken van de kinderopvang, het programma aangeboden. Peuters met een ontwikkelingsachterstand wordt extra ondersteuning geboden om achterstanden voor de start in groep 1 van het basisonderwijs te verminderen of zelfs op te heffen.

Er wordt een intensief arrangement voor peuters aangeboden, namelijk:

- Meer uitleg door voordoen en hardop denken
- Meer oefenen
- Kleinere stappen
- Meer herhaling
- Meer tijd om na te denken en te begrijpen
- Aanmoediging en bevestiging
- Regelmatig feedback geven
- Minder keuzemogelijkheden
- Op gang helpen met spel

Peuters met een VVE-indicatie komen minimaal 16 uur per week naar de opvang. Alle peuters worden gestimuleerd, maar peuters met extra ondersteuning worden anders gestimuleerd in hun ontwikkeling door meer begeleiding en aandacht van de vaste VVE begeleider.

Op het moment dat er vermoedens bestaan of vast staat dat er binnen de ontwikkeling van het kind een zorgvraag ontstaat, legt de pedagogisch medewerker de zorgvraag neer bij de VVE begeleider van de locatie. Deze is specifiek voor iedere locatie aangesteld. Deze gaat samen met de ouders in gesprek om de zorg te bespreken. Mocht het nodig zijn dan wordt JGZ ingezet voor de indicatie.

Daarnaast kan de ontwikkeling van het kind besproken worden in het zorgteam van HOPPAS. Indien de zorg van die mate is dat er behoefte is aan externe ondersteuning, wordt de VVE coach gevraagd te ondersteunen in deze zorgvraag. Deze zorgt voor de eerste contacten met de externe organisaties.

Doelgroepkinderen

Doelgroepkinderen ontvangen een indicatie van JGZ. Om een zo'n goed mogelijk resultaat te behalen, kunnen kinderen met een indicatie 3 dagdelen van 5,5 uur (op basis van 40 weken) naar de peutergroep komen. Dit komt neer op 16,5 uur per week. Op jaarbasis is dit 660 uur per peuter. Elke peuter voldoet hiermee aan de 960-urennorm.

De kinderen worden opgevangen tussen 7.30-13.00 uur of 13.00-18.30 uur. Op deze manier zorgen we ervoor dat de kinderen voldoende individuele aandacht krijgen. Alle momenten van de dag worden benut om de ontwikkeling te stimuleren. Er is ruimte voor kleine groepsactiviteiten naast de reguliere begeleiding.

De VVE-begeleider zorgt ervoor dat de VVE-kinderen minimaal twee keer per week specifieke aandacht krijgen, om te werken aan de achterstand. Ongeveer iedere zes weken wordt er een handelingsplan opgesteld voor het kind, welke ook met ouders besproken wordt. Dit hangt samen met de lopende thema's op de peutergroepen. Het derde dagdeel wordt er extra aandacht gegeven op de groep. Het specifieke takenpakket van de VVE-begeleider staat beschreven in het document "Werkwijze VVE-begeleider 2024".

VVE-programma

Uk en Puk is een totaalprogramma voor kinderen vanaf 0 tot 4 jaar. Dit programma heeft een doorgaande lijn binnen de kinderopvang. De "Uk en Puk"-methode is een uniek totaalprogramma voor jonge kinderen vol interactieve betekenisvolle activiteiten.

Binnen het programma wordt er gedifferentieerd; het programma wordt aangepast aan de ontwikkelvraag van het kind. Een driejarige kan vaak moeilijkere opdrachten uitvoeren dan een tweejarige. Puk laat jonge kinderen spelenderwijs groeien in spraak- en taalvaardigheid, sociaal-emotionele vaardigheden, motorische- zintuiglijke vaardigheden en eerste rekenprikkel.

Voor deze vier ontwikkelingsgebieden zijn subdoelen geformuleerd waarbij een onderscheid is gemaakt per leeftijdscategorie of ontwikkelingsfase (0 tot 1,5 jaar, 1,5 tot 2,5 jaar, 2,5 tot 4 jaar).

Hierbij geldt in zijn algemeenheid dat de focus van de subdoelen voor de eerste leeftijdscategorie ligt op het ervaringen opdoen, bij de tweede op het uitbreiden van ervaringen en oefenen van de vaardigheden en bij de laatste op het toepassen en uitbreiden van vaardigheden. Al deze subdoelen zijn geformuleerd op basis van de ontwikkelingslijnen van de CED en de SLO-doelen.

Uk & Puk werkt met thema's en bijbehorende activiteiten, die zijn uitgewerkt in een themakatern. Bij elke activiteit staan de concrete subdoelen per leeftijdscategorie of ontwikkelingsfase voor alle vier ontwikkelingsgebieden beschreven. Hier volgen enkele voorbeelden van de concrete subdoelen.

Een voorbeeld van een concreet subdoel voor de spraak-taalontwikkeling in het thema 'Eet smakelijk' is:

0-1,5 jaar: begrijpt uitroepen als mmmm! en bah! en probeert dit na te doen.

1,5-2,5 jaar: benoemt de gevoelens 'bah! en 'mmm!' en herkent plaatjes van etenswaren.

2,5-4 jaar: benoemt wat hij doet en praat hierover met een ander kind. Benoemt enkele etenswaren.

Een concreet subdoel voor de motorisch-zintuiglijke ontwikkeling in hetzelfde thema 'Eet smakelijk' is:

2,5 - 4 jaar: ruikt en proeft verschillende etenswaren en roert in een pan met een lepel.

In bijvoorbeeld het thema 'Regen' is een subdoel voor kinderen:

1,5-2,5 jaar: ontdekt het verschil tussen nat en droog door te voelen of het regent. 8

Een voorbeeld van een subdoel' voor de sociaal-emotionele ontwikkeling in het thema 'Regen' is:

0-1,5 jaar: is geboeid door de waterdruppels.

1,5-2,5 jaar: kan langere tijd met een activiteit bezig zijn.

Een voorbeeld van een subdoel op dit gebied in het thema' Dit ben ik' is:

2,5-4 jaar: herkent de gevoelens van de hoofdpersoon in het verhaal en kan de gevoelens blij en boos uitbeelden.

Een voorbeeld van een subdoel voor de ontluikende rekenontwikkeling in het thema' Welkom Puk':

0-1,5 jaar: beweegt zich door de groepsruimte.

1,5-2,5 jaar: begrijpt een aantal voorzetsels van plaats (op, naast, in).

2,5-4 jaar: gebruikt een aantal voorzetsels van plaats (in, op, onder, achter, voor en naast).

Uk en Puk sluit goed aan op de belevingswereld van het kind: actief ontdekken, spelen en groeien, staat hierin centraal. Een thema duurt gemiddeld zes weken en wordt aangepast aan de doelgroep. De pedagogisch medewerkers besluiten in onderling overleg welk thema ze kiezen. Er wordt bekeken of er aanpassingen nodig zijn wat betreft de doelgroep, welke materialen nodig zijn bij het thema, hoe het lokaal in themasfeer kan worden ingericht en welke activiteiten passen bij het thema. Van week tot week wordt een planning gemaakt over de activiteiten die per dag gedaan worden. Zo weet de pedagogisch medewerker waar ze precies aan werkt. De thema's kunnen naar eigen inzicht aangepast worden bij onverwachte gebeurtenissen, bijv. geboorte- en feestdagen. Elementen als dans en muziek komen ook aan bod tijdens de thema's.

De methodiek Uk en Puk bestaat uit onder andere:

1. Welkom Puk
2. Wat heb jij aan vandaag?
3. Eet smakelijk
4. Dit ben ik
5. Reuzen en kabouters
6. Regen
7. Hatsjoe
8. Knuffels
9. Oef, wat warm
10. Ik en mijn familie
11. Ik ben een kunstenaar
12. Puk in het verkeer

Voor peuters die bijna naar de basisschool gaan is er een extra thema: "Ik ben bijna 4!" Hierin wordt de peuter voorbereid op de overgang van de kinderopvang naar de basisschool. Daarnaast bieden we dagritme kaarten aan op onze peutergroepen. Deze kaarten worden iedere ochtend met de kinderen

doorgenomen, zodat zij makkelijker vertrouwd raken met het dagritme. Alle medewerkers worden jaarlijks opgefrist over het werken met 'Uk & Puk' (zie scholingsplan).

Inrichting

De huiselijke sfeer is een belangrijk onderdeel wat terugkomt op onze locaties. Dit komt terug door het aanwezig zijn van een zithoek en een eethoek. Om de ontwikkeling van de kinderen te stimuleren, maken we gebruik van functionele werkhoeken. Deze hoeken dagen de kinderen uit tot verschillende manieren van spel. Alles in de ruimte bevordert de zelfstandigheid van de kinderen.

Middels de methode 'Uk & Puk' wordt de ruimte steeds zo ingericht zodat het thema extra zichtbaar wordt bij de kinderen.

Aanbieden van taal

Wij werken bij HOPPAS Kinderopvang met de 'Viertak van Verhallen'. Dit houdt in dat wij de woordenschat onderverdelen in 4 stappen.

a) Voorbewerken:

Voorbewerken is de introductie. Er wordt een context opgeroepen voor de aan te leren woorden en betekenissen. Kinderen worden betrokken gemaakt. De pedagogisch medewerker activeert een deel van de woordenschat in het hoofd van de kinderen, om de nieuwe woorden bij aan te haken. Voorbewerken dient om een ervaring, een beeld of voorkennis op te roepen en de kinderen alert te maken. De beste voorbewerking is even iets spannends en onverwachts te doen, kort te verwijzen naar een bekende gebeurtenis, of iets te laten zien (voorwerpen, foto's, plaatjes of een tekeningetje). Ook wordt er vaak een voorwerp in Puk zijn tas gestopt. De fase van het voorbewerken hoeft niet lang te duren. Er wordt met name een duidelijke context gecreëerd.

b) Semantiseren:

De pedagogisch medewerker legt het woord helder uit. Dit gebeurt altijd vanuit de context waarin het woord aan de orde is. De kinderen maken op deze manier kennis met de betekenis van het woord. Dit is echter nog niet voldoende. Het is van belang om de woorden altijd in groepen of clusters aan te bieden, zodat de kinderen meer kennis krijgen van het woord en woorden die betrekking hebben op dat woord. Bij het aanleren van het woord 'envelop' moeten de kinderen niet alleen leren wat het is, maar ook hoe je het moet gebruiken. Hierbij kun je gebruik maken van 'uitleggen, uitbeelden, uitbreiden' oftewel 'De drie uit-jes'. Juist het uitbreiden is zo van belang, aangezien er dan woorden aan worden toegevoegd. Je krijgt hierdoor woordrelaties en clusters. Door de woorden met deze drie uit-jes te behandelen, semantiseer je als pedagogisch medewerker de woorden structureel en helder uit. Bij het uitbeelden maak je het woord, of de handeling waarnaar het woord verwijst, concreet. Bij het woord 'hurken' doe je bijvoorbeeld voor wat de handeling is. Bij woorden die moeilijker concreet uit te beelden zijn, dient er toch een manier gevonden te worden waarop het kan worden uitgebeeld. Misschien met een foto van het voorwerp? Bij het uitleggen moet de pedagogisch medewerker het woord helder en duidelijk uitleggen om zo de betekenis over te dragen op de kinderen. Bij het uitbreiden komt hetgeen van de hierboven genoemde envelop aanbod. Bij de uitleg vertel je wat een envelop precies is. Bij het uitbreiden vertel je hoe je het gebruikt. Je breidt het woord ook uit met woorden die een relatie hebben met het desbetreffende woord. Bijv. brief, postzegel.

c) Consolideren:

De kern van het consolideren is zo veel mogelijk, op verschillende manieren en op allerlei momenten de aangeboden woorden en de betekenissen herhalen. Dit doen we door het aanbieden van verschillende activiteiten waarbij de woorden aan bod komen, zoals een raadspelletje. Verder is het bij het consolideren ook van belang dat deze woorden zichtbaar zijn in de ruimte. Hiervoor maken we onder andere gebruik van woordkaarten. Kinderen kunnen op deze manier steeds kijken naar de woorden met bijbehorend plaatje, wat noodzakelijk is voor inprenting van het geheugen. Als kinderen afkijken, dan zien ze alle woorden, betekenissen en betekenisrelaties terug, zodat ze in het geheugen 'ingeslepen' worden.

d) Controleren:

Om te weten of de kinderen de woorden ook werkelijk onthouden hebben, moet de pedagogisch medewerker later het ingeoeffende woord terugvragen. Controleren is nagaan of de woorden en de behandelde betekenissen verworven zijn. Dit kan bijvoorbeeld bij het behandelen van de thematafel of tijdens een kringactiviteit.

Stap:	Dit betekent...
Vorbewerken	Interesse wekken.
Semantiseren	In context plaatsen.
Consolideren	Toepassen.
Controleren	Actief gebruiken.

Volgen en signaleren

Pedagogisch medewerkers observeren de kinderen gedurende de hele dag tijdens het spel en tijdens overige momenten. Zo worden de algemeenheden van het kind in kaart gebracht. Het doel van observeren is om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de ontwikkeling van het kind, met passend aanbod van materiaal en begeleiding.

Op de kinderdagverblijven en de peutergroepen wordt het kind volgsysteem 'Zo doe ik' gebruikt. Het instrument bestaat uit vier observatielijsten: Zo doe ik, Zo praat ik, Zo beweeg ik en Zo reken ik, die zowel los van elkaar of gezamenlijk kunnen worden ingezet. De observatielijsten bestaan uit acht deellijsten die gekoppeld zijn aan acht afnamemomenten. Namelijk als het kind 5, 10, 15, 20, 26, 32, 38 en 44 maanden is. Vanuit de observatie wordt een individueel handelingsplan per doelgroepkind opgesteld. Na zes weken (aan het einde van het thema) worden de doelen geëvacueerd, wordt er nieuwe observatie uitgevoerd en worden nieuwe doelen opgesteld of de doelen worden gecontinueerd.

De basis is dat een kind zich prettig voelt. Bij problemen wordt het kind in de gaten gehouden. Bij problemen, groot of klein, die regelmatig of langdurig optreden, worden ouders altijd ingelicht. Zo nodig wordt er contact opgenomen met externe instanties zoals: logopedie, JGZ, huisarts, etc. Dit gebeurt altijd in overleg met de ouders.

Zorgteam

HOPPAS werkt met een preventief zorgbeleid. De organisatie heeft een VVE-coach in dienst, welke deel uit maakt van het zorgteam. Het zorgteam is een netwerk van interne en externe professionals die de zorg delen voor kinderen die extra aandacht nodig hebben en de kinderopvang bezoekt. Dit team heeft het welbevinden van het kind centraal staan.

Het zorgteam bestaat uit de volgende personen met de volgende taken:

De VVE-coach: Deze is verantwoordelijk voor het overleg van het zorgteam. Deze stelt de agenda op en notuleert. Daarnaast verwerkt deze de VVE-indicaties en zorgt voor de eerste contacten met externe partners. Eén keer per kwartaal komt de VVE-coach langs om de VVE-zorgkinderen te bespreken. Er wordt dan een afweging gemaakt of dit een VVE-traject gaat worden of er een andere zorgroute genomen moet worden.

De VVE-begeleider: Iedere locatie heeft een vaste VVE-begeleider. Deze is verantwoordelijk voor de zorg op de locatie en het inbrengen van zorgen in het zorgteam. Daarnaast heeft deze de taak om de kinderen met een VVE-indicatie te begeleiden op de groep. Tevens maakt deze het handlingsplan voor het kind en heeft elke zes weken een gesprek met ouders waarin dit besproken wordt. Gedurende de begeleiding stelt deze ouders door middel van een schriftje op de hoogte over de ontwikkeling van het kind en de activiteiten die zijn uitgevoerd. Per thema zal er een themabrief met activiteiten meegegeven worden aan de ouders. Hierin zijn activiteiten te vinden die ouders thuis met het kind kunnen uitvoeren.

Externe partners: Bij grotere zorgvragen wordt de ondersteuning gevraagd aan externe partners. Deze partners komen uit de zorg voor jeugd, denk hierbij aan het consultatiebureau, OnsAltena, jeugdzorg, ambulante begeleider enz. De externe partners zijn alleen aanwezig bij specifieke zorgvragen en alleen met toestemming van ouders. Er is een zorgroute ontwikkeld.

Nazorg op de basisschool

Als het kind de 4-jarige leeftijd bereikt en naar de basisschool gaat, vindt voor de start een warme overdracht plaats tussen de ouder, de VVE-begeleider en de leerkrachten van de basisschool. De warme overdracht bestaat onder andere uit de laatste observaties en het eindverslag. Tevens wordt het gemeentelijk overdrachtsformulier besproken. Twee weken na de start op de basisschool neemt de VVE-begeleider contact op met de betreffende leerkracht. Zij bespreekt hierin hoe het gaat met het kind en of er nog bijzonderheden zijn.

Ouderbeleid

Binnen HOPPAS is de opvoeding en de educatie van kinderen een gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders en de pedagogisch medewerkers.

De VVE-coach is verantwoordelijk voor het opstellen van het ouderbeleid VVE. Het ouderbeleid VVE is terug te vinden op onze website: www.hoppas.nl of op te vragen bij de locatiemanager.

Scholingsplan

Bij HOPPAS Kinderopvang wordt er gewerkt met de VVE-methode Uk en Puk. Alle pedagogisch medewerkers zijn VVE geschoold met de training Uk en Puk. Een interne trainer verzorgt zowel de VVE-basistrainingen als de VVE-herhalingstrainingen.

In het algemene scholingsplan is het onderdeel VVE terug te vinden.